

impactmeting Educatief Centrum-Oost (EC-O)

Meetellen in Amsterdam
September 2023

inhoudsopgave

inleiding.....	3
methode	4
wie hebben we gesproken?.....	6
onderzoeksresultaten.....	7
wat biedt EC-O?.....	7
impact van EC-O.....	11
conclusie.....	19
reflectie	22
colofon.....	23
bijlage.....	24

inleiding

Sinds 2019 biedt Educatief Centrum Oost (EC-O) mbo-opleidingen en trainingen aan. De opleidingen zijn bedoeld voor volwassenen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zonder startkwalificatie. EC-O werkt samen met ROC's en verschillende erkende leer- werkbedrijven en verzorgt de lessen op een eigen locatie in Amsterdam Oost. Met dit programma biedt EC-O studenten de mogelijkheid om kosteloos een mbo-diploma (mbo-niveau 1 of 2) te behalen en zichzelf te ontwikkelen. Een belangrijk doel voor EC-O is empowerment van studenten. Daarmee wordt in dit geval bedoeld: je eigen kwaliteiten kennen, weten wat je wilt bereiken, weten hoe je dit kunt bereiken, informatie vinden, zelfvertrouwen (vergroten), hulp vragen, en voor jezelf opkomen. Niet alleen het leren van vaardigheden staat bij EC-O centraal, maar ook de persoonlijke ontwikkeling van studenten, en het vergroten van hun zelfvertrouwen en (zelf)redzaamheid. Om dit te faciliteren besteedt EC-O veel aandacht aan het creëren van een informele en vertrouwde leeromgeving en krijgen studenten voordat zij met een mbo-opleiding starten extra trainingen aangeboden (bijvoorbeeld Nederlandse taal, computervaardigheden, presenteren, etc.).

EC-O wil graag weten wat de impact van het onderwijsaanbod is voor studenten en heeft daarom onderzoeksbureau Meetellen gevraagd een impactmeting uit te voeren. In deze rapportage zijn de uitkomsten van deze impactmeting beschreven. De onderzoeksvragen die centraal staan in dit onderzoek zijn:

- 1) Welke impact heeft het volgen van een opleiding bij EC-O voor (oud-)studenten?
- 2) Wat zijn de werkzame ingrediënten van EC-O?

Bij het onderzoeken van de impact van EC-O staan de ervaringen van de (oud-)studenten zelf centraal. Wat heeft het volgen van een opleiding bij EC-O volgens hen opgeleverd? De ervaren impact is opgehaald door middel van interviews met oud-studenten en mbo 2 studenten die in het laatste jaar van hun opleiding zaten. In verband met de privacy van respondenten is in deze rapportage gebruik gemaakt van fictieve namen.

methode

impactindicatoren

Om te kunnen onderzoeken wat de ervaren impact is en wat de werkzame bestanddelen van de EC-O opleidingen zijn, is eerst de verwachte opbrengst van EC-O in kaart gebracht. Dit is gedaan door middel van een focusgroep gesprek met het bestuur en medewerkers van EC-O, en een aantal betrokkenen vanuit het ROC. Uit het gesprek kwam naar voren dat het niet alleen gaat om de materiele opbrengst (een diploma, doorstroom naar een vervolgopleiding of naar betaald werk), maar dat ook de immateriële opbrengst belangrijk is voor EC-O (empowerment van studenten, stimuleren van persoonlijke ontwikkeling, vergroten van het zelfvertrouwen, vergroten van (zelf)redzaamheid, etc.). Vervolgens is deze beoogde opbrengst van EC-O gespecificeerd tot impactindicatoren. Waaraan kun je zien of er bijvoorbeeld sprake is van empowerment of grotere (zelf)redzaamheid?

Op basis van de uitkomsten van de focusgroep bijeenkomst zijn de volgende impactindicatoren geformuleerd:

Vaardigheden

- Werknemersvaardigheden
- Taalvaardigheden
- Sociale vaardigheden
- Digitale vaardigheden

Empowerment en zelfredzaamheid

- Eigen kwaliteiten kennen
- Weten wat je wilt bereiken
- Weten hoe je dit kunt bereiken
- Informatie vinden
- Zelfvertrouwen
- Hulp vragen
- Voor jezelf opkomen

interviews

Aan de hand van de geformuleerde impactindicatoren is een interviewleidraad opgesteld voor het afnemen van semigestructureerde interviews. Het eerste interview is gebruikt als 'pilot' om te kijken of de vragen in de interviewleidraad goed te beantwoorden waren. Er zijn na dit eerste interview geen wijzigingen meer in gemaakt. De interviews zijn steeds afgenomen in duo's van een onderzoeker en ervaringsdeskundig co-onderzoeker van onderzoeksbureau Meetellen. De gesprekken vonden plaats op locatie van EC-O. In totaal zijn 14 deelnemers geïnterviewd. Daarnaast is ook de directeur van EC-O geïnterviewd.

werving

Oud-studenten en tweedejaars mbo 2 studenten zijn door EC-O benaderd met de vraag of zij mee wilden doen aan het onderzoek. Alle oud-studenten die een mbo-opleiding niveau 2 hebben gevolgd en deze voor juli 2022 afgerond hebben zijn gevraagd om deel te nemen aan het onderzoek (in totaal 13 studenten). Dit leverde tien reacties op. Om tot een totaal van 14 interviews te komen zijn vervolgens ook alle tweedejaars studenten van de opleidingen op mbo-niveau 2 gevraagd om deel te nemen aan het onderzoek (in totaal 13 studenten). Onderzoekers van Meetellen hebben de (oud)-studenten die wilden meedoen benaderd om een interview in te plannen.

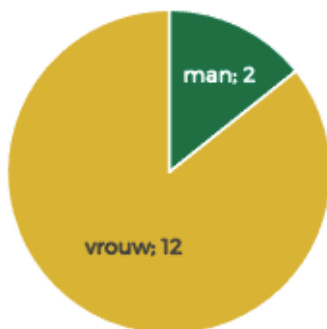
data-analyse

Wanneer studenten daar toestemming voor gaven zijn de interviews opgenomen en getranscribeerd. Wanneer studenten geen toestemming gaven voor het maken van een geluidsopname hebben de onderzoekers tijdens het interview uitgebreide aantekeningen gemaakt. De transcripten en gespreksverslagen zijn vervolgens thematisch gecodeerd aan de hand van de vooraf opgestelde impactindicatoren en overige vragen in de vragenlijst.

wie hebben we gesproken?

In totaal zijn 10 oud-studenten geïnterviewd (afstudeerjaar 2021 en 2022) en 4 tweedejaars studenten. Daarnaast is ook een gesprek gevoerd met de directeur van EC-O. Alle studenten en oud-studenten die geïnterviewd zijn volgden een mbo-opleiding op niveau 2. De geïnterviewden waren tussen de 35 en 65 jaar oud (gemiddeld 41 jaar), van wie de meesten tussen de 35 en 45 jaar. Er is met diverse groep studenten gesproken (12 vrouwen en 2 mannen, 10 verschillende nationaliteiten). Als het gaat om leeftijd, verdeling mannen en vrouwen en diversiteit in achtergronden is dit representatief het totaal aantal studenten dat bij EC-O een opleiding heeft gevolgd. Degenen die niet in Nederland geboren zijn verbleven op het moment van interviewen tussen de 6 en 31 jaar in Nederland. Het merendeel (10 personen) van de geïnterviewden had jonge en/of schoolgaande kinderen, vijf van hen waren alleenstaande moeder. De helft van de geïnterviewden volgde de opleiding helpende zorg en welzijn, de andere helft deed de opleiding facilitaire dienstverlening.

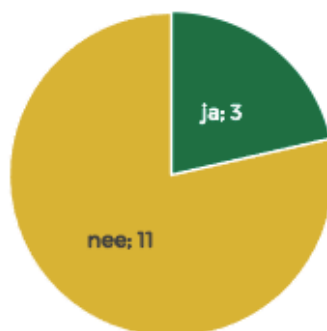
geslacht

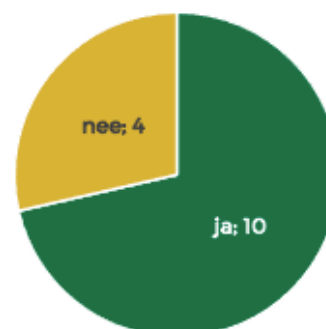
opleiding bij EC-O

Nederlands als moedertaal

heeft jonge/schoolgaande kinderen

onderzoekresultaten

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten van de interviews beschreven. Allereerst wordt beschreven wat EC-O studenten te bieden heeft en vervolgens wordt beschreven welke invloed het volgen van een opleiding bij EC-O volgens (oud-)studenten gehad heeft op hun leven.

wat biedt EC-O?

Uit de verhalen van de geïnterviewden blijkt dat er twee belangrijke zaken zijn die vaak terugkomen en de basis vormen van de opleiding bij EC-O:

1. EC-O biedt studenten de kans om te leren en werkervaring op te doen
2. EC-O biedt studenten een vertrouwde omgeving waar studenten zich thuis voelen en zichzelf kunnen ontwikkelen

kans om te leren en werkervaring op te doen

Uit de interviews met (oud-)studenten blijkt dat de kans om een opleiding te doen en werkervaring op te doen door middel van een stage veel voor hen betekend heeft. Door nieuwe dingen te doen (op stage en tijdens de lessen) ontwikkelden studenten allerlei vaardigheden, kregen zij meer zelfvertrouwen. Een deel van de studenten ontdekte ook gaandeweg welke richting zij op wilden qua werk en opleiding.

Voor de geïnterviewden was het kunnen volgen van een opleiding vaak niet vanzelfsprekend, bijvoorbeeld door het niet goed kunnen combineren van een opleiding met de zorg voor jonge kinderen, een taalbarrière, doordat het financieel

niet mogelijk was een opleiding te betalen of omdat iemand zich er niet prettig bij voelt als volwassene te studeren bij een reguliere ROC, waar voornamelijk jongeren studeren. Sommige (oud-)studenten hadden voor zij in contact kwamen met EC-O ook nooit overwogen te gaan werken of studeren.

Verschillende respondenten vertellen hoe EC-O de randvoorwaarden schept om wél de stap te kunnen en durven nemen om een opleiding te gaan volgen (en deze ook af te kunnen maken). Belangrijke voorwaarden die genoemd werden waren: aangepaste lestijden, financiële ondersteuning (vergoeding van studiekosten en indien van toepassing behoud van uitkering) en de persoonlijke aandacht die studenten binnen de opleiding krijgen.

aangepaste lestijden

Les- en stagetijden worden bij EC-O zoveel mogelijk aangepast op de situatie van studenten met jonge schoolgaande kinderen. Hierdoor kunnen studenten de opleiding en zorg voor de kinderen makkelijker combineren. De lessen worden bijvoorbeeld alleen in de ochtenden gepland wanneer kinderen op school zitten. Ook bij het stagelopen kan er rekening gehouden worden met iemands persoonlijke situatie en beschikbaarheid. Mihret vertelt hierover bijvoorbeeld:

“ECO heeft voor ons zo'n rooster gemaakt [...] Jullie gaan van 9 uur starten tot 12 uur. Dit is de tijd waar je kinderen niet thuis zijn. En ook voor stage, ze hebben ook voor ons de mogelijkheid gemaakt, oké, jullie zijn vrij, ook bijvoorbeeld in plaats van de hele dag, halve dag stagelopen en tijdens schoolvakantie inhalen. Dus ze hebben met ons gewoon even echt goed meegedacht en die mogelijkheid voor ons gewoon gemaakt. Ja, dus dat was de reden dat in onze klas allemaal moeders en vaders zitten. Dus wij kunnen echt de opleiding volgen.”

Jamila vertelt hoe haar bij een intake bij een reguliere ROC afgeraden werd om de opleiding te doen, omdat het voor haar als alleenstaande moeder te zwaar zou zijn om te combineren met de zorg voor haar kinderen.

“Ik heb intake gedaan bij ROC. En die vrouw zei tegen mij: ‘Je bent moeder?’ Ja, ik heb goed gedaan, maar die vrouw zei: ‘Je bent moeder, je bent alleenstaande moeder. Echt, zorg is zwaar voor je. De opleiding duurt 3 of 4 jaar [...] het is echt te druk voor je. En ga je studeren met je jonge kinderen, bla, bla, bla, dat is echt zwaar.’ Ik vond, nou, ik kan dat niet doen. [...] Toen ik naar EC-O ging, zei ze dat ik hier een kans kreeg.”

Bij EC-O lukte het haar dankzij de aangepaste lestijden wel om studeren en de zorg voor de kinderen te combineren en kon op haar stage bijvoorbeeld geregeld worden dat ze alleen avonddiensten hoefde te draaien waardoor ze overdag zelf voor de kinderen kon zorgen.

financiële ondersteuning

De studiekosten worden door EC-O betaald en met de gemeente en uitkeringsinstanties zijn afspraken gemaakt, zodat studenten die een uitkering hebben deze gedurende hun studietijd kunnen behouden. Sommige studenten vertellen ook dat zij vanuit de opleiding reiskosten vergoed kregen als dat nodig was en één respondent vertelt hulp te hebben gehad met het kopen van een fiets. Op deze manier is het voor studenten financieel ook mogelijk om een opleiding te volgen. Nour vertelt bijvoorbeeld hoe onder ander de financiële ondersteuning hielp om de stap richting een opleiding te zetten:

“De opleiding betaalt, ik heb boekjes gekregen, ik heb ook een laptop gekregen. Ik heb alles gekregen eigenlijk, alle ondersteuning. Nederlands taal, computerles, ja alles. [...] als je ondersteuning krijgt, dan neem je een stap. Ik ga werk doen, want ik krijg ondersteuning.”

persoonlijke aandacht

Uit de gesprekken met (oud-)studenten blijkt ook dat er binnen de opleiding veel ruimte is voor persoonlijke aandacht voor studenten. Yara vertelt bijvoorbeeld dat die persoonlijke aandacht maakt dat zij bij EC-O een opleiding heeft kunnen afmaken. Ze was in het verleden vaker aan een opleiding begonnen, maar liep hierin steeds vast en het lukte haar niet eerder om een opleiding af te ronden. Yara vertelt dat haar ervaring is dat bij EC-O in vergelijking tot een reguliere opleiding meer vanuit het individu gedacht wordt. Er wordt meegedacht, het is kleinschalig en je hebt de mogelijkheid om intern in een vertrouwde omgeving stage te lopen. Yara vond dat erg prettig en het zorgde er voor haar mede voor dat het bij EC-O wel gelukt is om een diploma te behalen.

regels ombuigen

Uit een interview met de directeur en initiatiefnemer van EC-O blijkt dat er veel tijd en energie nodig is geweest om voor elkaar te krijgen dat volwassen studenten met financiële ondersteuning en behoud van uitkering een opleiding konden gaan volgen. Er waren veel regels die in overleg met de gemeente, uitkerende instanties, ROC's en leerwerkbedrijven omgebogen moesten worden om dit mogelijk te kunnen maken. Verschillende regels zijn na lang overleg aangepast of er zijn uitzonderingen op gemaakt. Zo hebben studenten boven de 27 jaar in Nederland geen recht op studiefinanciering. In overleg met de gemeente is afgesproken dat EC-O bij wijze van pilot de studiekosten van studenten wel mag vergoeden.

Een andere regel is dat mensen met een uitkering maximaal één jaar niet beschikbaar mogen zijn voor werk. Dat maakt dat studeren met behoud van uitkering niet mogelijk is, tenzij binnen een jaar een versnelde mbo-opleiding gedaan kan worden. Voor studenten die de Nederlandse taal nog niet goed beheersen, of om andere redenen in een lastige situatie zitten, is dit niet haalbaar. Met de gemeente en UWV/WPI is uiteindelijk afgesproken dat EC-O bij wijze van pilot wel een meerjarige opleiding mag aanbieden met behoud van uitkering.

Bij EC-O volgen studenten een opleiding via de Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL). Dit betekent dat studenten vooral in de praktijk leren. Ze werken vier dagen per week bij een leer- werkbedrijf en hebben één dag per week les. Normaal kan zo'n traject alleen gevolgd worden in combinatie met een arbeidscontract bij een erkend werk- leerbedrijf. Directeur van EC-O vertelt dat dit in de praktijk moeilijk was, omdat werkgevers het vaak niet aandurven om iemand in dienst te nemen die de Nederlandse taal nog niet goed beheerst. Met ROC's en leer- werkbedrijven heeft EC-O daarom geregeld dat studenten ook een BBL-traject kunnen volgen met een stagecontract in plaats van een arbeidscontract.

vertrouwde omgeving

Het bieden van een informele leeromgeving waar studenten zich thuis voelen is een belangrijk streven van EC-O. Uit de verhalen van (oud-)studenten blijkt dat zij allemaal een prettige sfeer ervaren (hebben) op de opleiding bij EC-O. Ze benoemen dat ze goed contact hebben (of hadden) met de medestudenten en medewerkers. Studenten helpen elkaar en er ontstaan vriendschappen. De meeste oud-studenten die geïnterviewd zijn hebben nog steeds contact met één of meerdere personen uit hun studiejaar. Sommige respondenten vertellen ook specifiek dat die vertrouwde sfeer voor hen belangrijk is, bijvoorbeeld omdat dit uitwisseling tussen studenten stimuleert (elkaar helpen, ervaringen delen) en omdat maakt dat studenten zich veilig genoeg voelen om fouten te durven maken.

Er zijn twee factoren die door meerdere (oud-)studenten genoemd worden als iets dat bijdraagt aan een prettige en vertrouwde sfeer op de opleiding:

1. Herkenning: anderen ontmoeten die in een vergelijkbare situatie zitten (bijvoorbeeld: migratieachtergrond, moeite met Nederlandse taal, studie en zorg voor jonge kinderen combineren, allemaal volwassenen, ervaring met geïsoleerd leven met weinig contacten buitenshuis)
2. Verbinding: de gezamenlijke lunch werkt verbindend en draagt bij aan een gevoel van gelijkwaardigheid. Studenten en medewerkers leren elkaar beter kennen.

herkenning

Verschillende respondenten vertellen dat het voor hen prettig is om met anderen in een klas te zitten die in een vergelijkbare situatie zitten of in wie zij zichzelf herkennen. Bijvoorbeeld omdat er alleen maar volwassenen in de klas zitten, omdat er veel studenten zijn die nog bezig zijn de Nederlandse taal te leren, en omdat er veel ouders in de klas zitten met jonge kinderen.

Het feit dat er veel volwassenen in de klas zitten die dezelfde problemen ervaren met het spreken van de Nederlandse taal zorgt er volgens een aantal respondenten voor dat zij zich veilig genoeg voelen om fouten te maken. Jamila vertelt bijvoorbeeld:

"Ik ben 40 en als ik in een klas zit met [jongeren van de leeftijd van] mijn zoon, ik ben bang om een fout te maken. De kinderen zijn hier geboren. Als je studeert met iemand die hier is geboren, is het echt moeilijk voor jou om te leren. [...] En hier voelt het meer vrijer."

verbinding

Studenten krijgen bij EC-O gratis lunch en bereiden deze samen. Deze gezamenlijke lunch wordt door (oud-)studenten vaak gelinkt aan een prettige sfeer. Het is een moment waar iedereen met elkaar aan tafel zit en in gesprek raakt, ook over dingen die niet met de opleiding te maken hebben. Hierdoor leren studenten (en ook medewerkers) elkaar beter kennen. Niet alleen studenten, maar ook medewerkers van EC-O lunchen mee. Adisha benoemt bijvoorbeeld dat dit voor haar bijdraagt aan een gevoel van gelijkwaardigheid.

"De sfeer was heel goed. Ze benaderden iedereen op dezelfde manier. Ze gingen zelf de lunch maken op school. Iedereen kwam aan tafel eten, de administratie, de manager, schoolbegeleiders, de docenten. Iedereen kwam aan tafel. Niet alleen de leerlingen. Het was voor mij een soort van familie. [...] Iedereen was gewoon gelijk."

Ook de uitspraak van Jamila illustreert hoe de gezamenlijke lunch een gelijkwaardige sfeer creëert:

"Praten over allerlei dingen. Allemaal in een grote kamer, met iedereen, docenten, wij zijn allemaal gelijk. Het is niet 'klastijd', je bent niet mijn docent, je bent een persoon. [...] Je deelt je situatie, je blije momenten."

De sfeer waarin gelijkwaardigheid en herkenning centraal staan, zorgde er voor studenten voor dat ze makkelijk contact konden maken met medestudenten en medewerkers. (Oud-)studenten vertelden dat zij onderling ervaringen uitwisselden, elkaar hielpen en van elkaar konden leren.

impact van EC-O

Met respondenten is gesproken over wat de opleiding bij EC-O voor hen opgeleverd heeft. Aan de hand van de impactindicatoren die voor de start van het onderzoek opgesteld zijn, zijn (oud-)studenten bevraagd over de vaardigheden die zij ontwikkeld hebben bij EC-O en welke invloed de opleiding verder gehad heeft op hun leven. Wat hebben (oud-)studenten geleerd? Op wat voor manier zijn zijzelf en hun situatie veranderd ten opzichte van de periode voor ze aan EC-O begonnen? En wat uit het programma van EC-O heeft daaraan bijgedragen?

situatie voor en na opleiding bij EC-O

Als je de situatie waarin (oud-)studenten voor de start van de opleiding vergelijkt met hun situatie op het moment van het interview dan is er voor bijna iedereen een groot verschil in invulling van het dagelijks leven. Tien van de veertien geïnterviewden vertelden dat zij voor de start met de opleiding bij EC-O weinig of geen activiteiten buitenshuis hadden, geen werk of vrijwilligerswerk hadden en voornamelijk zorgdroegen voor het huishouden en/of de kinderen. Vier respondenten deden in de periode voordat ze aan EC-O begonnen vrijwilligerswerk. Op het moment van interviewen gaf de helft van de oud-studenten aan betaald werk te hebben gevonden. Eén persoon was bezig met een vervolgopleiding (leerwerktraject), één persoon had een (fulltime) vrijwilligersbaan en de overige drie personen waren bezig met solliciteren of met een re-integratietraject. Van de vier respondenten die nog bezig waren met de opleiding had één persoon al een arbeidscontract aangeboden gekregen bij de organisatie waar ze stageloopt. Oud-studenten die betaald werk of vrijwilligerswerk vonden geven aan dat EC-O heeft bijgedragen aan het vinden van werk doordat ze op basis van de stage die ze gelopen hebben aan kunnen tonen dat ze werkervaring hebben. Ook het diploma dat studenten behaalden was voor de meesten een voorwaarde om het werk dat ze nu doen te mogen uitvoeren. Daarnaast geven verschillende oud-studenten aan dat ze vanuit EC-O hulp hebben gehad bij het solliciteren.

vaardigheden ontwikkelen

Werknemersvaardigheden

Uit de interviews blijkt dat alle geïnterviewden allerlei werknemersvaardigheden ontwikkeld hebben die voor hen waardevol zijn. Vaak heeft de stage een belangrijke rol gespeeld in het ontwikkelen van deze vaardigheden. Respondenten benoemen vooral vaak communicatieve vaardigheden gerelateerd aan de opleidingsrichting die zij volgen. Geïnterviewden vertellen bijvoorbeeld veel geleerd te hebben over de omgang met ouderen (en hun naasten) in de zorg, met kinderen en ouders in de kinderopvang of het ontvangen van bezoekers. Ook communicatieve vaardigheden in het contact met collega's worden regelmatig genoemd. Bijvoorbeeld feedback geven, samenwerken of zakelijk zijn.

Adisha vertelt bijvoorbeeld over wat zij op haar stage geleerd heeft:

"Hoe je omgaat met de oudere mensen. Hoe je ze kan benaderen, respect geven, hoe je in contact kan komen met ouderen, hoe je kan wassen. En wat je moet doen om je werk makkelijker te maken. En een goede sfeer met collega's enzo. [Naar] elkaar luisteren, feedback geven of je mening zeggen. Dus, ja, ik heb daar veel geleerd."

Behalve communicatieve vaardigheden vertelt een deel van de respondenten dat zij veel geleerd hebben over allerlei regels en protocollen in hun werkveld.

Daarnaast worden ook meer algemene werknemersvaardigheden genoemd zoals doelgericht werken, organiseren en plannen.

Taalvaardigheden

Voor ongeveer 80% van de respondenten was Nederlands niet hun moedertaal. Hoewel het taalniveau bij de start van de opleiding voor studenten erg verschillend was vertelden alle (oud-)studenten voor wie Nederlands niet hun eerste taal was dat door het volgen van de opleiding bij EC-O hun Nederlands sterk verbeterd was. Wat daar voornamelijk aan bijgedragen had was dat ze in een situatie kwamen waarin ze veel Nederlands moesten praten: met medestudenten in de klas en met collega's op hun stageplek. Daarnaast noemden sommigen dat het volgen van bijlessen ook geholpen had. Eén van de respondenten geeft aan dat haar Nederlands sterk verbeterd was doordat ze vaak presentaties moesten geven in de lessen. Nour vertelt hierover bijvoorbeeld:

"Ik durf meer te praten, [...] vroeger niet. Ik praatte niet veel Nederlands. Ik zeg nee, ik ga fouten maken. Ik durfde niet vragen te stellen. Nu niet. Nu, ik praat meer Nederlands met collega's. Ik moet gewoon Nederlands praten."

Ook Adisha vertelt hoe het contact met collega's haar hielp om vloeiender Nederlands te spreken:

"Ik sprak wel toen, maar had niet veel contact met Nederlandse mensen om een beetje vloeiend te gaan spreken. Nu hoef ik eigenlijk niet veel woorden in mijn hoofd te gaan zoeken. Het wordt gewoon [van]zelfsprekend."

Beter Nederlands spreken was voor veel respondenten een belangrijke opbrengst van het volgen van een opleiding bij EC-O en had voor hen ook veel invloed op andere vlakken: het gaf meer zelfvertrouwen, zorgde ervoor dat studenten makkelijker sociale contacten konden leggen, maakte dat zij zelfstandiger werden (bijvoorbeeld als het gaat om het vinden van informatie, maken van afspraken, en in het contact met bijvoorbeeld de huisarts of de school van de kinderen) en gaf hen meer perspectief op het vinden van werk. Eén van de oud-studenten vertelt hoe het verbeteren van haar Nederlands ook invloed had op de relatie met haar kinderen:

"En ook mijn kinderen vragen nu: 'wil je even de moeder van mijn klasgenoten spreken?' Want je kinderen worden ook even 100% zeker dat [hun] moeder met de Nederlandse taal met iemand kennis kan maken. [...] Dus dat zie ik ook, dat hoe meer je Nederlands gaat praten, studeren, je kinderen gaan jou ook op een heel andere manier zien: 'mijn moeder weet iets'. Ja." (Mihret)

Sociale vaardigheden

Ongeveer de helft van de geïnterviewden geeft aan dat hun sociale vaardigheden verbeterd zijn. (Oud-)studenten noemden bijvoorbeeld dat zij nu makkelijker contact kunnen leggen, makkelijker een praatje kunnen maken (ook met onbekenden), feedback hebben leren geven of rustiger en serieuzer geworden zijn in het contact met anderen. Verbetering in sociale vaardigheden was voor de geïnterviewden bijna altijd gerelateerd aan het feit dat zij beter Nederlands waren gaan spreken.

Digitale vaardigheden

Iets meer dan de helft van de respondenten had voor de start met EC-O nog geen of erg weinig ervaring in het omgaan met computers. Deze studenten geven aan dat zij doordat ze bij EC-O veel studieopdrachten op de computer moesten doen, basisvaardigheden geleerd hebben zoals het sturen van e-mails, en werken met programma's als Word en PowerPoint. Ook de ontwikkeling van digitale vaardigheden hing samen met het ontwikkelen van taalvaardigheden.

inzicht in wat je wil en kan

Door nieuwe dingen te doen ontwikkelden studenten niet alleen nieuwe vaardigheden, maar het hielp een deel van de (oud-)studenten ook om meer inzicht te krijgen in welke richting ze op wilden. Sommige respondenten hadden voordat ze aan de opleiding begonnen al een duidelijk beeld van wat ze wilden bereiken (bijvoorbeeld in de ouderenzorg werken). Voor anderen kwam EC-O toevallig op hun pad. Een deel van de respondenten vertelt hoe zij gaandeweg door op hun stages verschillende werkzaamheden uit konden proberen en zo geleidelijk een beter beeld kregen van wat er bij hen past, waar ze goed in waren en wat de mogelijkheden waren. Ook gesprekken met docenten over de opties en richtingen hielpen studenten om te bepalen welke richting zij op wilden en een keuze te maken tussen verschillende studierichtingen.

Een paar respondenten geven echter ook aan dat zij het na het afronden van de opleiding nog niet zo goed weten waar ze precies zouden kunnen solliciteren en voor wat voor functies. Dit waren studenten die de opleiding facilitaire dienstverlening volgden.

meer zelfvertrouwen

Alle respondenten geven aan dat hun zelfvertrouwen in meer of mindere mate toegenomen is door het volgen van een opleiding bij EC-O. De (oud-)studenten noemen verschillende zaken die bijgedragen hebben aan hun toegenomen zelfvertrouwen. Het behalen van een diploma en voor sommigen ook het vinden van een baan of vrijwilligerswerk na afloop van de opleiding is één van de dingen die bijdragen aan een groter zelfvertrouwen. Nour vertelt bijvoorbeeld over wat haar zelfvertrouwen vergroot heeft:

"Ik heb wel een diploma, ik heb wat gedaan in mijn leven. Niet niks."

Daarnaast noemen verschillende studenten dat stagelopen en werkervaring opdoen in de praktijk hen zelfvertrouwen gaf. Gabriela vertelt bijvoorbeeld hoe zij door haar stageperiode gegroeid is in haar functioneren in een officiële functie, waardoor ze naar eigen zeggen meer 'functioneel zelfvertrouwen' ontwikkelde. Ze vertelt ook hoe ze tijdens haar stage haar leidinggevende talenten heeft kunnen ontwikkelen.

"Want zelfvertrouwen had ik al [...] als moeder of als vrouw, dat had ik al ontwikkeld thuis. Maar de buitenwereld ... [daar] was ik niet bang, maar [die] was vaag voor mij. Dus de ECO-training of ECO-opleiding, heeft me daarin echt enorm bijgestaan."

Waar het zelfvertrouwen van Gabriela vooral gerelateerd is aan functioneren in een formele werksetting, spreken sommige respondenten over een meer algemeen zelfvertrouwen in hun eigen kunnen dat toegenomen is door de opleiding bij EC-O. Jamila zegt hierover bijvoorbeeld:

"[Ik heb geleerd] dat ik alles kan doen. [...] Ik zei vroeger: ik kan niet, ik kan niet. Nu zeg ik: Ja. Als ik dit kan doen, als ik iets wil doen, ik kan het wel."

Ook het doen van nieuwe dingen op de stageplek of tijdens de lessen, dingen doen die spannend zijn, meer verantwoordelijkheden krijgen en successen ervaren bij het doen van deze nieuwe dingen worden door respondenten genoemd als factoren die bijdragen aan meer zelfvertrouwen. Bevestiging en positieve feedback van collega's werd ook genoemd als iets wat een positief effect heeft op het zelfvertrouwen. Het groeien van het zelfvertrouwen is voor veel respondenten ook gerelateerd aan het feit dat zij door het volgen van de opleiding bij EC-O veel beter Nederlands zijn gaan spreken.

Salma vertelt bijvoorbeeld dat zij toen ze begon bij EC-O geen zelfvertrouwen had en dat dit vooral kwam doordat ze nog niet zo goed Nederlands sprak. Nu heeft ze meer zelfvertrouwen doordat ze beter Nederlands spreekt. Ze voelt zich sterker en durft meer nieuwe dingen te proberen, bijvoorbeeld solliciteren, iets wat ze voor EC-O nooit gedurfd had. Nieuwe dingen uitproberen maakt ook dat ze successen meemaakt en dat geeft een gevoel van trots en zelfvertrouwen. Salma legt ook uit dat één van de docenten hierin voor haar een belangrijke rol heeft gespeeld. Deze docent liet haar, en andere studenten, weten dat ze fouten mogen maken, dat niemand perfect is. Ook stimuleerde ze Salma om door te zetten en te blijven proberen, bijvoorbeeld bij het behalen van haar rijbewijs. De docent die Salma noemt wordt door een aantal andere respondenten ook genoemd als iemand die hen erg geholpen heeft in hun ontwikkeling.

Beter voor jezelf opkomen

Meer dan de helft van de geïnterviewden geeft aan dat zij gedurende de opleiding bij EC-O geleerd hebben om beter voor zichzelf op te komen. Respondenten benoemen bijvoorbeeld dat zij beter hun eigen grenzen kunnen aangeven, er iets van zeggen wanneer er op het werk werkafspraken niet nagekomen worden of als er dingen gebeuren waar ze het niet mee eens zijn. Sommige respondenten geven ook aan dat zij het nu ook makkelijker vinden dan voorheen om hulp te vragen of vragen te stellen wanneer ze iets niet begrijpen.

Mihret vertelt bijvoorbeeld dat gesprekken met een docent en een klein groepje studenten haar hielpen om meer te durven vragen:

"Zulke gesprekjes hebben mij vaak laten zien dat je ook vragen kan stellen en je er niet voor hoeft te schamen. [...] En ik dacht ook achter in mijn hoofd dat, als ik veel vragen ga stellen, misschien ga ik mensen irriteren. Misschien worden ze van mij moe. Maar ik heb geleerd, nee, eigenlijk hoe meer je vragen gaat stellen, hoe meer je laat zien dat je zin hebt om te leren."

Ook Jamila vertelt dat ze niet meer bang is om vragen te stellen:

"Ik ben een vraagvrouw [...] ja, altijd vragen. [...] Ik was geen vraagvrouw [voor EC-O]. Maar toen kwam ik hier op school, ik kreeg de kans om niet bang te zijn. Om altijd vrij te vragen en ik krijg antwoorden."

meer sociale contacten

Alle respondenten geven aan op een bepaalde manier hun sociale netwerk uitgebreid te hebben door het volgen van een opleiding bij EC-O. Dit kwam voornamelijk door het ontmoeten van medestudenten op de opleiding en collega's op stageplekken of op het werk dat zij na hun opleiding zijn gaan doen. Voor een deel van de studenten was er duidelijk een groot verschil in hun sociale netwerk en sociale contacten voor en na EC-O. Dit zijn vaak studenten die voor ze bij EC-O begonnen weinig of geen sociale contacten hadden buitenshuis en vaak thuis voor het huishouden en de kinderen zorgden. Voor deze studenten was het volgen van een opleiding een eerste stap om uit een sociaal isolement te ontsnappen. Studenten die voordat ze aan de opleiding bij EC-O begonnen weinig of geen sociale contacten hadden, vonden bij EC-O vaak aansluiting bij medestudenten. Ze sloten vriendschappen en hielden ook na de opleiding contact met elkaar. Een voorbeeld is het verhaal van Adisha. Ze vertelt dat ze in de periode voordat ze bij EC-O studeerde nauwelijks contact had met anderen. Ze was in een onbekend land, woonde alleen en kende niemand. Bij EC-O ontmoette ze medestudenten waar ze bevriend mee raakte. Inmiddels is ze al ruim een jaar klaar met de opleiding en spreekt ze met tien oud studenten nog regelmatig af. Na de opleiding vond ze meteen een baan in de zorg en daar heeft ze goed contact met haar collega's.

"Ja, ik ken nu meer mensen. Ik heb nu meer contacten met mensen. [...] Het geeft een goed gevoel. Dan weet je, dan ben je niet alleen. Je kan op iemand rekenen [...] en dan krijg ik wel advies of kan iemand naar mij luisteren."

Verschillende respondenten vertellen ook dat het dagelijks contact met medestudenten en collega's erg belangrijk voor hen is. Emilia vertelt hierover bijvoorbeeld:

"Ik voelde me ook geïsoleerd. Als je thuis bent, de kinderen zijn iets groter en je doet dan niks. Dan ga je je ook een beetje geïsoleerd voelen. Je bent alleen in huis. Wat ga je nou doen? [...] En nu kom ik vrolijk [thuis], ik doe een babbeltje, ook op stage hoor."

Voor sommige respondenten is het niet zozeer hun persoonlijke sociale netwerk dat uitgebreid is, maar zit de meerwaarde vooral in de professionele contacten die zij gelegd hebben. David vertelt bijvoorbeeld dat hij door EC-O zijn professionele netwerk en zijn kennis van de sociale kaart heeft uitgebreid, wat goed van pas komt in zijn toekomstige werkveld.

Gabriela vertelt hoe zij door EC-O niet zozeer meer sociale contacten heeft, omdat ze ook voor EC-O veel vriendinnen had. Ze legt uit dat ze nu wel meer sociale contacten heeft waar ze persoonlijk meer uit kan halen, omdat ze mensen ontmoet heeft die haar inspireren:

"[Ik had] heel veel vriendinnen, uitgaan of even koffiedrinken, veel gepland. Maar daar had ik niks aan op een gegeven moment. [...] Ik kon hun wel inspireren, maar ik kon niet zoveel uit hun halen."

belangrijkste wat EC-O opgeleverd heeft

Uit de verhalen van geïnterviewden blijkt dat de opleiding bij EC-O voor veel (oud-)studenten veel meer betekend heeft dan alleen een diploma behalen of het leren van wat nieuwe vaardigheden. De combinatie van nieuwe vaardigheden, (waarvan taalvaardigheden voor veel studenten erg belangrijk waren) meer zelfvertrouwen, het opdoen van werkervaring en het vergroten van het sociale netwerk zorgt ervoor dat hun leven op verschillende vlakken veranderd is. Studenten geven bijvoorbeeld aan dat zij meer perspectief hebben, stappen gezet hebben richting hun doel, of door het vinden van een baan zelfstandigheid, onafhankelijkheid en vrijheid ervaren. Ontwikkelingen op verschillende vlakken zoals taalvaardigheden, sociale contacten, en zelfvertrouwen versterken elkaar, waardoor een sneeuwbaaleffect ontstaat van positieve ontwikkelingen.

Dat de opleiding voor studenten vaak meer betekent heeft dan enkel een diploma behalen blijkt bijvoorbeeld uit verhaal van Adisha:

"Ik wilde altijd mezelf zijn, een baan hebben, niet afhankelijk zijn van iemand. [...] En dankzij EC-O dat ik mijn kans ging oppakken en dankzij hun dat ik nu onafhankelijk ben, mijn droom heb kunnen waarmaken. [...] Ik voel me gewoon vrij. Het is gewoon een vrijheidsgevoel en verantwoordelijkheidsgevoel. Dat je dingen zelf kan regelen, in orde maken. Niemand hoeft jou te zeggen: 'dit ga je niet doen, of dit kan ik voor jou niet doen'. Je kan voor jezelf eigenlijk het meeste voor jezelf doen."

Ook Mihret vertelt hoe groot het verschil tussen voor en na de opleiding bij EC-O voor haar was:

"Het was zoals als iemand blind was en nu kan alles zien. Het is zo'n groot verschil. Ik heb heel veel mensen leren kennen. Ik heb echt gezien hoe je eigenlijk officieel werkt in Nederland."

conclusie

Met deze impactmeting is onderzocht wat voor invloed het volgen van een opleiding bij EC-O volgens studenten gehad heeft op hun leven, en wat de werkzame ingrediënten van EC-O zijn. In het onderzoek stond de ervaring van de oud-studenten centraal. Wat heeft het volgen van een opleiding bij EC-O volgens hen opgeleverd? En waar komt dit door?

EC-O heeft impact op verschillende leefgebieden

Over het algemeen blijkt dat het volgen van een opleiding bij EC-O voor studenten invloed gehad heeft op verschillende vlakken van hun leven. Op een aantal impactindicatoren ervaren alle geïnterviewden positieve ontwikkelingen die zij toeschrijven aan de opleiding bij EC-O: het ontwikkelen van werknemersvaardigheden, het verbeteren van taalvaardigheden, het vergroten van het zelfvertrouwen en (op een enkeling na) het vergroten van het sociale netwerk. Met name de impact op het zelfvertrouwen, taalvaardigheden en het sociale netwerk is voor veel respondenten groot. Op de andere impactindicatoren die in dit onderzoek meegenomen zijn (sociale vaardigheden, digitale vaardigheden, eigen kwaliteiten kennen, weten wat je wilt bereiken, weten hoe je dit kunt bereiken, informatie vinden, hulp vragen, voor jezelf opkomen), wordt steeds door een deel van de geïnterviewden een verschil ervaren in de situatie voor en na de opleiding bij EC-O.

Daarnaast geldt voor alle studenten dat zij na de opleiding bij EC-O meer perspectief op werk ervaren door het behalen van een mbo-diploma en door het opdoen van relevante werkervaring. Een groot deel van de oud-studenten doet

sinds het volgen van de opleiding bij EC-O ook betaald of vrijwillig werk, soms gecombineerd met een vervolgopleiding. Het vinden van een baan (betaald of vrijwillig) betekent veel voor oud-studenten. Het draagt bij aan een gevoel van eigenwaarde, zingeving, vrijheid en zelfstandigheid en het is een manier om (weer) mee te kunnen doen in de maatschappij. Voor degenen die in een situatie van sociaal isolement zaten was het vinden van werk een manier om daaruit te komen.

EC-O draagt bij aan empowerment en emancipatie

Een belangrijke doelstelling van EC-O is empowerment van studenten. In dit onderzoek is empowerment geoperationaliseerd in een aantal indicatoren: je eigen kwaliteiten kennen, weten wat je wilt bereiken, weten hoe je dit kunt bereiken, informatie vinden, zelfvertrouwen (vergroten), hulp vragen, en voor jezelf opkomen. Voor alle respondenten kan gesteld worden dat er sprake was van empowerment. Soms op alle bovengenoemde indicatoren, soms op een deel van de indicatoren, maar voor iedereen had het volgen van de opleiding bij EC-O een positieve ontwikkeling teweeggebracht.

Studenten ontwikkelden zich op verschillende vlakken (vaardigheden, persoonlijke ontwikkeling en sociaal netwerk). Deze ontwikkelingen versterken elkaar en zetten een sneeuwbaaleffect van positieve ontwikkelingen in werking. Door stage te lopen komen studenten bijvoorbeeld in een situatie waar zij veel Nederlands moeten praten, hierdoor verbeteren zij hun Nederlandse taalvaardigheden en dat geeft meer zelfvertrouwen. Doordat zij meer zelfvertrouwen hebben en beter Nederlands spreken kunnen ze makkelijker contact maken met anderen en ontstaat er weer meer gelegenheid om Nederlands te spreken, etc. Het sneeuwbaaleffect dat de opleiding bij EC-O in gang zet draagt op die manier bij aan empowerment van studenten.

De mate van empowerment was vooral erg sterk voor de groep vrouwen die voor deelname aan EC-O weinig tot geen activiteiten buitenshuis hadden, voornamelijk zorgdroegen voor het huishouden en/of kinderen en vaak ook nog niet goed Nederlands spraken. Voor hen zette de opleiding een proces van emancipatie in gang en het hielp sommigen om uit een sociaal isolement te raken.

werkzame elementen EC-O: een mensgerichte benadering

Uit het onderzoek komen een aantal belangrijke werkzame elementen naar voren die dit proces van empowerment mogelijk maken. Ten eerste staat de hele persoon centraal in de opleiding bij EC-O en niet alleen één onderdeel van iemands leven. Er is aandacht voor de studenten als mens inclusief de omstandigheden waarin zij zich bevinden (bijvoorbeeld financiële situatie, thuissituatie, sociaal netwerk). Ten tweede sluit EC-O aan bij wat studenten nodig hebben om een stap te kunnen zetten. Het is zo ingericht dat het systeem aangepast wordt aan de studenten in plaats van dat studenten zich moeten aanpassen aan het systeem. In de praktijk betekent dit dat studenten met behoud van uitkering een opleiding kunnen volgen, dat studiekosten vergoed worden en dat studenten die dat nodig hebben

bijvoorbeeld ook reiskosten vergoed krijgen. Daarnaast worden de lestijden aangepast, zodat ook studenten met kleine kinderen de studie kunnen combineren met de zorg voor hun kinderen.

Deze mensgerichte aanpak en het feit dat studenten samen met andere volwassenen kunnen studeren, die vaak in een vergelijkbare situatie zitten, maakt dat er een vertrouwde sfeer ontstaat. In deze vertrouwde omgeving krijgen studenten de mogelijkheid om zich te ontwikkelen door te leren, nieuwe dingen uit te proberen, werkervaring op te doen en hun sociale netwerk uit te breiden.

EC-O is het ecosysteem

EC-O heeft voor de meeste studenten een grote invloed op hun leven. De opleiding draagt bij aan empowerment van studenten, ze vergroten hun zelfvertrouwen en ontwikkelen vaardigheden die hun kansen op het vinden van werk vergroten. Werkzame elementen van EC-O zijn: de mensgerichte aanpak met aandacht voor de sociale en financiële context waarin studenten zich bevinden (en daar de opleiding op aanpassen); het creëren van een vertrouwde omgeving waar studenten zich prettig voelen; en het bieden van kansen om relevante werkervaring op te doen door middel van een stage en een diploma te behalen. Wat duidelijk wordt uit dit onderzoek is dat al deze elementen samen een sneeuwbal effect van positieve ontwikkelingen in gang zet en dat deze positieve ontwikkelingen elkaar versterken.

reflectie

Voor dit onderzoek hebben we een diverse groep (oud-)studenten gesproken. Wat betreft leeftijd, verdeling mannen en vrouwen en diversiteit in achtergronden is deze groep representatief voor het totaal aantal studenten dat tot nu toe bij EC-O een opleiding volgde. Een deel van de geïnterviewden begonnen aan de opleiding in de tijd dat EC-O verbonden was aan de 'Meevaart', (een stichting die zich inzet voor bewonersinitiatieven in de Indische Buurt in Amsterdam). Sindsdien zijn er een aantal veranderingen geweest in het opleidingsaanbod van EC-O. Zo is EC-O niet meer verbonden aan de Meevaart en is er een samenwerking tot stand gekomen met 'Samen Vooruit'. Op dit moment krijgen alle studenten standaard een vertrouwenspersoon toegewezen wanneer zij aan de opleiding beginnen, maar de oud-studenten die voor dit onderzoek geïnterviewd zijn hadden dit meestal nog niet. De opleiding zelf is voortdurend in ontwikkeling geweest en de geïnterviewde studenten hebben in verschillende fases een opleiding gevolgd, wat mogelijk invloed gehad heeft op de ervaringen van studenten.

De werving van de respondenten voor dit onderzoek is gedaan door EC-O. Om zoveel mogelijk te voorkomen dat deze manier van werven invloed zou hebben op de uitkomsten van het onderzoek, zijn alle oud-studenten uitgenodigd voor een interview. Met iedereen die op deze uitnodiging gereageerd heeft is vervolgens contact opgenomen om een interview te plannen.

Voor sommige respondenten was het best spannend om in het Nederlands met twee onbekenden te praten over hun ervaringen. Toch wilden de respondenten graag hun verhaal vertellen en hebben we goede gesprekken kunnen voeren. Mogelijk is voor een deel van de (oud-)studenten de onderzoeksmethode (interviews) om bovengenoemde reden ook een drempel geweest om mee te doen aan het onderzoek. Om de drempel om deel te nemen zo laag mogelijk te maken is ervoor gekozen om (oud-)studenten te benaderen via iemand van EC-O die zij al kenden.

colofon

Meetellen in Amsterdam
Keizersgracht 334
1016 EZ Amsterdam
<https://amsterdam.meetellen.nl/home>
e-mail: amsterdam@meetellen.nl

Onderzoeksteam:
Marleen van Stokkum (onderzoeker), Jeroen Groen (co-onderzoeker), Ireen van der Lande (co-onderzoeker), Esmeralda van der Naaten (projectleiding)

Met dank aan:
Alle (oud-)studenten die we hebben mogen interviewen, Nooshi Forozesh, Cas Smithuijsen, Nora Nijhuis, Firoez Azarhoosh, Edwin van Hemert, Justin Schild, André van Vught, Hannah Borgesius, Mila Lammens, Eileen Berkvens

Opdrachtgever:
Stichting Educatief Centrum Oost (EC-O)
Fahrenheitstraat 99
1097 PP Amsterdam

September 2023

over Meetellen in Amsterdam

Meetellen is een onderzoeksbureau voor én door mensen die bekend zijn met extra ondersteuning. Meetellen geeft met onderzoek een podium voor hun stem, met als publiek de gemeente of maatschappelijke organisaties.

Dit doen we in de overtuiging dat, om mensen goed te kunnen bevragen, je een extra inspanning moet leveren in de werkwijze en het maken van contact. Ervaringsdeskundige onderzoeksmedewerkers van Meetellen kunnen dat goed en zijn hierin getraind.

bijlage

interviewleidraad impactmeting EC-0

Introductie

Voorstellen: Wie zijn we? Wat is/doet Meetellen?

Leuk dat je meedoet aan dit onderzoek! We doen dit onderzoek in opdracht van EC-O. EC-O wil graag weten wat studenten gehad hebben aan de opleiding.

De vragen gaan over:

- a) je situatie voor en na ECO
- b) wat je hebt geleerd
- c) wat het je heeft opgeleverd
- d) persoonlijke begeleiding en het leren

Met dit onderzoek wil EC-O kijken hoe het programma verbeterd kan worden en hoe ze dit in de toekomst kunnen blijven aanbieden.

- interview duurt ongeveer 1 uur/1,5 uur.
- anoniem: je naam wordt niet genoemd in de rapportage.
- we delen uitkomsten met je
- VVV-bon 25 euro
- Vragen/onderwerpen overslaan mag altijd
- Stoppen mag ook altijd
- Nog vragen (over informatiebrief)?
- Geluidsopname ok? (alleen voor uitwerken, wordt na onderzoek verwijderd)

A. Situatie voor en na EC-O

- Kun je kort iets over jezelf vertellen? Hoe oud ben je? Wat doe je nu in het dagelijks leven? (bijv. werk, vrijwilligerswerk, studie, voor kinderen zorgen?)
- Wanneer ben je begonnen met EC-O?
 - Hoe ben je bij EC-O terecht gekomen?
 - Waarom voor EC-O gekozen?
- Welke opleiding heb je gevolgd/volg je?
- Heb je de opleiding afgerond?
 - Afgerond ja/nee,
 - Diploma behaald ja/nee
 - Deelcertificaten behaald ja/nee
 - Nog bezig met de opleiding ja/nee
- Wat deed je in het dagelijks leven **voordat** je met EC-O begon/toen je nog niet met EC-O begonnen was?
(bijv. werk, vrijwilligerswerk, studie, voor kinderen zorgen?)

Indien iemand na afloop van EC-O cwerk of vrijwilligerswerk gevonden heeft:

- Je vertelt dat je nu werk/vrijwilligerswerk gevonden hebt. Heeft EC-O daar voor jou aan bijgedragen?
 - Op welke manier? (stage invloed gehad?)

B. Vaardigheden

We zijn benieuwd naar welke dingen je geleerd hebt door EC-O. We gaan zo een aantal dingen opnoemen. We willen dan steeds graag weten of er voor jou een verschil is tussen het begin en het eind van EC-O. En we zullen ook vaak vragen of je misschien een voorbeeld kan geven. Er zijn geen goede of foute antwoorden. Je kan het gewoon zeggen als je bij ECO iets niet geleerd hebt. We zijn benieuwd naar jouw ervaring.

- Hoe was het voor jou om bij EC-O te zijn?

Vraag in je achterhoofd bij alle vragen: Is er iets veranderd? Hoe heeft EC-O daaraan bijgedragen? Daarover doorvragen.

Werknemersvaardigheden

- Heb je stagegelopen? Waar? (bij EC-O of extern)
- Heb je door je stage geleerd over hoe je op het werk met elkaar omgaat?
 - Kun je een voorbeeld noemen?
Bijvoorbeeld: *(voorbeelden alleen noemen als de vraag niet duidelijk is)*
 - over regels en omgangsvormen op de werkvloer,
 - over verschillende rollen in de organisatie
 - vergaderen

Taalvaardigheden

- Ben je door de opleiding bij EC-O beter Nederlands gaan spreken?
 - In welke situaties spreek je nu meer/beter Nederlands?
 - Kun je een voorbeeld geven?

Sociale vaardigheden

- Heb je door de opleiding bij EC-O geleerd om makkelijker contact te maken met anderen?
 - Kun je een voorbeeld geven?

Bijvoorbeeld:

- een praatje maken met iemand
- iemand aanspreken om iets te vragen

- Heb je door de opleiding bij EC-O geleerd over jezelf te vertellen/(jezelf) te presenteren?
 - Kun je een voorbeeld geven?

Bijvoorbeeld:

- iets vertellen over jezelf als je nieuwe mensen ontmoet
- iets over jezelf vertellen bij een sollicitatiegesprek

Digitale vaardigheden

- Heb je bij de opleiding bij EC-O geleerd om (beter) met computers te werken?
 - Kun je een voorbeeld noemen?
 - Beschik je nu over een computer/laptop/tablet?
 - Ben je de computer/laptop/tablet meer gaan gebruiken? Waarvoor?

Bijvoorbeeld:

- Beter digitaal dingen regelen, zoals bijvoorbeeld DigiD gebruiken
- Online ergens voor inschrijven
- Online afspraken maken
- Computerprogramma's gebruiken of apps gebruiken

Burgerschap

- Heb je door de opleiding bij EC-O meer geleerd over de Nederlandse samenleving? (lessen burgerschap)
 - Kun je een voorbeeld geven?

Bijvoorbeeld

- over hoe het rechtssysteem werkt
- over het overheidssysteem (bijv. democratie)
- over culturele waarden

C. Empowerment en zelfredzaamheid

- Weet je door de opleiding bij EC-O beter wat je kan en waar je goed in bent?
 - Kun je een voorbeeld noemen?
- Weet je door de opleiding bij EC-O beter wat je wilt? (doelen)
 - Kun je een voorbeeld geven?
 - Heb je door de opleiding bij EC-O meer zelfvertrouwen gekregen? (bijvoorbeeld meer vertrouwen dat het lukt om te bereiken wat je wilt)
 - Heb je door de opleiding bij EC-O ook een beter idee hoe je dit kunt bereiken? (stappen)

Bijvoorbeeld

- (wat voor) werk
- (wat voor) vrijwilligerswerk
- (welke) studie

- Lukt het door de opleiding bij EC-O beter om zelf informatie te vinden die je nodig hebt?
 - Kun je een voorbeeld noemen?

Bijvoorbeeld

- Informatie over hoe je DigiD kunt aanvragen
- Informatie over kinderopvang
- Informatie over hoe je je kan aanmelden voor een cursus

- Heb je door de opleiding bij EC-O geleerd om makkelijker hulp te vragen als je dat nodig hebt?
 - Kun je een voorbeeld noemen?

Bijvoorbeeld

- Hulp vragen bij solliciteren
- Hulp vragen bij de zorg voor kinderen

- Heb je door de opleiding bij EC-O geleerd meer voor jezelf op te komen?
 - Kun je een voorbeeld geven?

Bijvoorbeeld:

- zeggen wat jij belangrijk vindt
- zeggen als je het ergens niet mee eens bent
- nee zeggen

Concluderend:

We hebben net over veel verschillende onderwerpen vragen gesteld.

- Wat zijn voor jou de belangrijkste dingen die je aan EC-O gehad hebt?
 - Kun je uitleggen waarom dit zo belangrijk is voor jou?

D. Informele leeromgeving

- Hoe vond je de sfeer bij EC-O?
 - Voelde je jezelf thuis?
 - Wat voor invloed had dat op jou?

Bijvoorbeeld

- Kon je hierdoor beter leren?
- Durfde je makkelijker vragen te stellen?

- Hoe was het contact met medestudenten?

Bijvoorbeeld:

- Samen studeren
- Van elkaar leren
- Elkaar helpen
- Vriendschap

- Heb je bij EC-O nieuwe contacten opgedaan/een groter netwerk? (medestudenten/docenten)
 - Heb je ook buiten studietijd om contact met medestudenten?
 - Heb je na afloop van de opleiding contact gehouden met medestudenten?

E. Thuisituatie en begeleiding

EC-O biedt naast de lessen ook extra begeleiding aan voor studenten die dat nodig hebben. Bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon die je helpt met je thuisituatie (bijvoorbeeld als het lastig is om te studeren als je kleine kinderen hebt, of als je weinig geld te besteden hebt).

- Heb je naast de lessen en stage hulp gehad bij jouw situatie thuis? Bijvoorbeeld van een vertrouwenspersoon?

Zo ja:

- Waar heeft deze persoon je bij geholpen?
- Wat heb je hieraan gehad? (voorbeeld vragen)
- Is jouw situatie hierdoor veranderd?

Zo nee:

- Is er persoonlijke begeleiding aangeboden?
- Had je er behoefte aan gehad?

- Kun je iets vertellen over jouw sociale contacten op dit moment? Heb je bijvoorbeeld contact met vrienden, familie, buren, kennissen?
- Heb je mensen om je heen die je kunnen helpen/ondersteunen als je dat nodig hebt?
- Hoe was jouw contact met vrienden, familie, buren, kennissen voordat je met EC-O begon?
- Zijn jouw sociale contacten veranderd sinds je met de opleiding bij EC-O begon? (meer (of minder) sociale contacten?)
 - Zo ja:
 - Heeft het volgen van EC-O daaraan bijgedragen?

F. Samenvattend

- Wat is voor jou het belangrijkste wat je gehad hebt aan deelname aan EC-O?
- Wat vond je van EC-O?
- Andere dingen die belangrijk zijn waar we niet naar gevraagd hebben?

G. Afsluiting

- Bedankt!
- 2^e interviewer nog vragen?
- Respondent nog vragen? Iets dat je wilt toevoegen?
- Audio-opname uit
- Hoe vond je het interview?
- VVV-bon geven
- Indien heftig interview en behoefte: luisterlijn aanraden
- Interesse info Meetellen panel?